

PODOBENSTVO O ROBOTNÍKŮCH VO VINICI

Evanjélium podľa Matúša kapitola 20,1-16

Mat. 20,1: “Lebo nebeské kráľovstvo sa podobá hospodárovi, ktorý vyšiel skoro ráno najat’ robotníkov do svojej vinice.”

1. Lebo: Rozostup medzi Mat. 19,23 a Mat. 20,1 zahmlieva úzke prepojenie medzi kapitolami 19 a 20, čo sa týka času aj významu.

Najprv sa odohralo stretnutie s bohatým mládencom (Mat. 19:16-22), z neho vyplynul rozhovor s učeníkmi, a ten viedol k podobenstvu o robotníkoch na vinici.

Podobenstvo o robotníkoch na vinici má hlavne vysvetliť význam slov z Mat. 19,30: *“A mnohí prví budú poslední a poslední prví.”*

Rovnaké slová sú znovu zdôraznené na konci podobenstva v Mat. 20,16: *“Tak budú poslední prví a prví poslední.”* Toto opakovanie tesne pred podobenstvom a po ňom zdôrazňuje ponaučenie, ktorému podobenstvo chce naučiť.

Podobenstvo bolo určené ako odpoveď učeníkom na ich otázku: „Čo budeme zato mať?”

Mat. 19,27: *“Vtedy mu Peter povedal: “Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou. Čo z toho teda budeme mať?”*

Pretože „opustili všetko“, aby nasledovali Ježiša, očakávali odmenu za svoju obeť. Takúto odmenu im Kristus s istotou sľubuje v Mat. 19,28-29: *“Ježiš im povedal: “Veru, hovorím vám: Pri obnovení sveta, keď Syn človeka zasadne na trón svojej slávy, aj vy, čo ste išli za mnou, zasadnete na dvanásť trónov a budete súdiť dvanásť kmeňov Izraela. 29 A každý, kto pre moje meno opustí domy alebo bratov a sestry, alebo otca a matku, alebo deti, alebo polia, dostane stonásobne viac a bude dedičom večného života.”*

Ježiš však pridáva varovanie, aby si nemysleli, že dostanú väčšiu odmenu a česť ako ostatní občania Nebeského kráľovstva len preto, že nasledovali Krista ako prví.

V podobenstve O ROBOTNÍKŮCH VO VINICI Ježiš vysvetľuje, ako Boh jedná s tými, ktorí sa odovzdali do Jeho služby a ako bude rozdeľovať odmenu (pozri EGW: Kristove podobenstvá str. 369). Podobenstvo učí, že nedostanú ani viac, ani menej ako ostatní, lebo všetci občania Nebeského kráľovstva sú si rovní.

nebeské kráľovstvo: Tento výraz, ktorý použil Matúš, sa vyskytuje v Novom zákone viac ako 31-krát. Bežnejší výraz “Božie kráľovstvo” používa Matúš 5-krát. Náhrada slova “Božie” za slovo “nebeské” zodpovedá zvyku Židov v časoch Krista: vyhýbali sa vysloveniu Božieho mena. Rovnako hovorili “Nebeské meno” namiesto “Božie meno”, “Nebeský strach” namiesto “Boží strach”, hovorili “Nebeská sláva” namiesto “Božia sláva”... Vyjadrenie “Nebeské kráľovstvo” sa v Starom zákone

nenachádza, hoci túto myšlienku nájdeme u všetkých prorokov (Izaiáš 11,1-12, Izaiáš 35. kap., Izaiáš 65,17-25, Dan. 2,44, Dan. 7,18, 22 a 27, Mich. 4,8).

“Nebeské kráľovstvo” alebo “Božie kráľovstvo” bolo témou Ježišovej kázne u Luk. 4,43 a 8,1. Ježiš mnohé zo svojich podobenstiev začínal slovami: “*Nebeské kráľovstvo je podobné ...*” (pozri Mat. 13,24 a ďalej verše: 31,33,44,45,47). Ježiš učil svojich učeníkov, aby sa modlili za príchod tohto kráľovstva (Mat. 6,10).

V tomto živote má byť pre kresťana toto kráľovstvo hlavným predmetom jeho oddanosti a jeho veľkým životným cieľom (Mat. 6,33). Keď Ježiš vyslal 12 učeníkov, prikázal im, aby “kázali Božie kráľovstvo”.

“Nebeské kráľovstvo” bolo stvorené pri prvom príchode Krista. Sám Ježiš bol kráľom, a tí, ktorí v Neho uverili, sa stali občanmi tohto kráľovstva. Územím kráľovstva boli srdcia a životy občanov. Je zrejmé, že posolstvo, ktoré priniesol Ježiš, súviselo s kráľovstvom milosti. Ale ako Ježiš sám vysvetlil, kráľovstvo milosti je prípravou na kráľovstvo slávy.

Práve na kráľovstvo slávy sa pýtali učeníci v deň nanebovstúpenia: “*Pane, či v tomto čase obnovíš kráľovstvo Izraela?*” (pozri Skutky 1,6-7). Kým kráľovstvo milosti bolo za dní Krista blízko (Mat. 3,2, Mat. 4,17, Mat. 10,7), kráľovstvo slávy sa týkalo budúcnosti (Mat. 24,33). Až vtedy, keď “*príde Syn človeka vo svojej sláve a všetci svätí anjeli s Ním*”, tak “*zasadne na trón svojej slávy*” (Mat. 25,31).

hospodárovi: Po grécky oikodespotes, to znamená „hlava rodiny“ (pozri Luk. 2,29). V tomto prípade ide o “majiteľa, vlastníka” (pozri Mat. 20,15).

skoro ráno: Po grécky hama proi (pozri Marek 1,35), čo znamená: na úsvite.

najať si robotníkov: Vo východných krajinách sa aj dnes robotníci zhromažďujú a čakajú, že si ich najmú do práce.

do svojej vinice: Prorok Izaiáš hovorí o Izraeli ako o Hospodinovej vinici (pozri Izaiáš 5,1-7).

Mat. 20,2: “Zjednal sa s robotníkmi za denár na deň a poslal ich na vinicu.”

2. Zjednal sa s robotníkmi: Vo východných krajinách sa zvyčajne zjednáva pri transakciách, ktoré sa týkajú predaja či práce (pozri Ján 9,4).

za denár: Po grécky denarios, rímsky denár, strieborná minca s váhou asi 3,89 gramu. Ohľadom obsahu striebra však treba pripomenúť, že kúpna sila denára bola za čias Krista neporovnateľne vyššia. Bežne bol vyplácaný za deň práce 1 denár. Pracovný deň zvyčajne trval od úsvitu do súmraku.

Mat. 20,3: “A keď vyšiel okolo tretej hodiny, videl iných stáť na trhu a zaháľať.”

3. okolo tretej hodiny: t.j. okolo 9:00 ráno.

stát' a zaháľat': Pozri Mat. 20,6-7.

na trhu: Pozri Mar. 7,4. Trh sa mohol nachádzať na akejkoľvek vhodnej ulici v meste alebo na vnútornej strane mestských brán.

Mat. 20,4: *“I povedal im: “Chod’te aj vy do mojej vinice a dám vám, čo bude spravodlivé.”*

4. dám vám, čo bude spravodlivé: t.j. to, čo im bude patriť za odpracovaný čas. S robotníkmi, ktorých najali neskôr, nevyjednávali o cene. Robotníci sa nepýtali a prišli na pozvanie hospodára. Spoliehali sa na jeho sľub a jeho zmysel pre spravodlivosť.

Mat. 20,5: *“A oni šli. Znova vyšiel okolo šiestej a deviatej hodine a urobil tak isto.”*

5. okolo šiestej a deviatej hodiny: t.j. okolo 12:00 napoludnie a 15:00 poobede.

Mat. 20,6: *“Ked’ vyšiel okolo jedenástej a našiel iných postávať, povedal im: ,Čo tu stojíte celý deň a zaháľate?‘“*

6. okolo jedenástej hodiny: t.j. okolo 17:00 poobede. Robotníci, ktorí sa pustili do práce okolo piatej poobede, tak pracovali len krátko pred súmrakom, a v najlepšom čase dňa.

Čo tu stojíte a zaháľate?: Podľa kontextu podobenstva je jasné, že títo ľudia na trhu ešte neboli, keď boli najaté prvé skupiny robotníkov. Neodmietli pozvanie majiteľa, len tam predtým neboli.

Mat. 20,7-8: *“Vraveli mu: “Nik nás nenajal.” Povedal im: “Chod’te aj vy do mojej vinice!” 8 A ked’ bol večer povedal pán vinice svojmu správcovi: Zavolaj robotníkov a zaplať im počnúc od posledných až po prvých.”*

8. Ked’ bol večer: Pravdepodobne v čase skorého súmraku (pozri Mat. 20,12).

pán vinice: t.j. "majiteľ domu".

Zavolaj robotníkov: Zrejme pokračovali v práci, kým ich nezavolať správca, teda človek, ktorého majiteľ poveril vedením prác.

vypláť im mzdu: — Podľa Starého zákona (pozri 3. Moj. 19,13) bol zamestnávateľ povinný vyplácať nádeníkov na konci každého dňa. Tento múdry príkaz mal zariadiť, aby nečestný zamestnávateľ nemohol vyplatenie mzdy buď odložiť alebo sa mu úplne vyhnúť.

počnúc od posledných: Ťažko uveriť, že existoval taký zvyk, ale takéto poradie je potrebné pre ponaučenie v podobenstve. Keby boli robotníci vyplatení v poradí, v akom boli najatí, potom by prví nemali príležitosť prejaviť svoju nespokojnosť. Ponaučenie v podobenstve vylučuje výklad, že „*tí, ktorí znášali bremeno dňa a horúčavu*“, nepracovali dosť usilovne a „pán vinice“ im teraz chcel dať lekciu.

Mat. 20,9-10: *“Keď prišli tí, čo boli najatí o jedenástej hodine, dostali po denári. 10 Keď prišli tí prví, mysleli si, že dostanú viac. Ale aj oni dostali po denári.”*

10. prví: Ide o tých, ktorí očakávajú a žiadajú pre seba prednostné zaobchádzanie vzhľadom na údajné veľké obete a horlivú službu. Predstavujú aj Židov, ktorých Hospodin povolal ako prvých, aby pracovali na Jeho vinici“.

“Prví robotníci v podobenstve predstavujú tých, čo si za vykonanú prácu žiadajú viac, než dostanú iní. Púšťajú sa do práce príliš sebavedome, no nie sebaobetavo a so sebazaprením. Možno si myslia, že keď celý život slúžili Bohu a prví znášali nápor ťažkostí, nedostatku a príkoria, majú nárok na väčšiu odmenu. Viac sa zaoberajú odmenou než výsadou, že smú slúžiť Kristovi. Domnievajú sa, že si za svoju prácu zasluhujú viac úcty než iní. Keď Hospodin neuznáva ich nároky, cítia sa dotknutí. Keby sa usilovali s láskou a dôverou voči Hospodinovi, aj ďalej by im zostalo pracovné prvenstvo, ale ich nespokojnosť a hádavosť svedčia o tom, že nie sú spoľahlivými robotníkmi. Prevláda u nich túžba po vyššom postavení, nedostatok dôvery v Boha, žiarlivosť a neprajnosť voči bratom. V Hospodinovej добрote a štedrosti nachádzajú zámienku na nespokojnosť, čím jasne dokazujú, že nemajú nijaké spojenie s Bohom, ani radosť zo spolupráce s Kristom.

Boha nič tak neuráža ako takáto malichernosť a sebecká láska. On nemôže prijímať do práce ľudí s takýmito vlastnosťami, ktorí odporujú pôsobeniu Ducha Svätého.

Hospodin povolal na svoju vinicu najprv Židov, preto boli nato pyšní a pokladali sa za jediných spravodlivých. Nazdávali sa, že pre svoju dlhodobú službu majú nárok na väčšiu odmenu než iní. Nič ich tak nepobúrilo ako správa, že v záležitostiach Božieho kráľovstva majú pohania rovnaké možnosti ako oni.”

Mat. 20,11: *“A keď dostali, reptali proti hospodárovi:”*

11. reptat’: Alebo "šomrat". Učeníci, ktorí sa považovali za „prvých“ (pozri Mat. 18,1), určite pochopili, že Ježiš tu narážal na ich reptanie (pozri Mat. 19,27-30). Prinajmenšom vstúpili do služby na Božej „vinici“ bez dôvery, ktorú mali robotníci najatí neskôr (pozri Mat. 20,4).

Mat. 20,12: *“Títo poslední pracovali jedinou hodinu, a ty si ich postavil na roveň nám, čo sme znášali bremeno dňa a horúčavu dňa.”*

12. postavil ich na roveň nám: Pri pohľade na štedrosť hospodára voči ostatným, si prví robotníci prirodzene mysleli, že si zaslúžia viac. Možno uvažovali takto:

ak robotník odpracoval „jednu hodinu“ a dostane 1 denár, potom by sme mali dostať po 12 denárov. Počítali s vyššou sumou, lebo nerozumeli, na základe čoho sa počíta odmena za pracovný deň (pozri Mat. 20,15).

Mat. 20,13: “Ale on jednému z nich odpovedal: “Priateľu, nekrivím ti. Nejazdal si sa so mnou za denár?”

13. priateľ: Hospodár odpovedá milo. Prví robotníci ho obviňujú z nesprávneho prístupu k nim. Svoj skutok však vysvetľuje ako vec štedrosti, a nie zásluh (pozri Mat. 20,14-15).

jazdal so mnou: Prví robotníci pristúpili na dohodu dobrovoľne a nemali dôvod sa sťažovať. Hospodár im zaplatil, čo bolo dohodnuté.

Mat. 20,14: “Vezmi, čo je tvoje, a chod! Ja chcem aj tomuto poslednému dať toľko, koľko tebe.”

Vezmi: Doslova "zdvihni".

chcem dať: To znamená: "taká je moja vôľa". Slovo „chcem“ tu vyjadruje želanie, a nielen zámer.

Mat. 20,15: “Alebo či nemám právo urobiť so svojim, čo chcem? Alebo či je tvoje oko zlé, že som dobrý?”

či nemám právo: Majiteľ sa v tomto prípade neodvoláva na žiadny právny predpis, len sa pýta: „Naozaj nie je dovolené, aby som si so svojím majetkom robil, čo chcem?“.

čo chcem: Alebo „čo si želám“ (pozri Mat. 20,14). Hospodár zrejme považoval za veľmi dôležité, aby zabezpečil ešte väčšiu pomoc na žatvu. Ochota poslednej skupiny robotníkov, keď bola pomoc najviac potrebná, zasiahla jeho srdce. Ich ochotu pracovať si uctil láskavosťou a teraz im vyjadril svoju vďaku.

alebo tvoje oko závidí: Títo ľudia neurobili viac, ako bolo dohodnuté, a preto nemali právo očakávať zvláštnu odmenu (pozri Luk. 17,10). Čo sa týka jazykového výrazu „zlé oko“, pozri Mat. 6,22-24.

že som dobrý: Hospodára obvinili z predpojatosti a naznačovali jeho nespravodlivosť. Hospodár vysvetľuje, že to vôbec nie je otázka spravodlivosti, ale otázka štedrosti. So všetkými najatými robotníkmi jednal férovo, a vari nemohol urobiť viac, keď chcel? Tu Kristus vysvetľuje, že Božia priazeň nie je zaslúžená, ako učili rabíni.

Kresťanskí pracovníci neuzatvárajú dohodu s Bohom. Keby Boh posudzoval ľudí len na základe prísnej spravodlivosti, nikto by nemal právo prijímať nesmierne štedré dary neba, ani nárok na večnosť.

V nebi sa necení vzdelanosť, postavenie, talent, dĺžka práce, ani množstvo práce alebo jej plody, ale iba ochotný duch, s ktorým sa ujímame zverených úloh a vernosť, s akou ich vykonávame.

Mat. 20,16: "Tak budú poslední prví a prví poslední."

"Spasiteľ dvakrát povedal: „Ale mnohí prví budú poslední a poslední budú prví." Ježiš chce, aby tí, ktorí sa zúčastňujú na jeho službe, nehľadali odmenu alebo si nemysleli, že by mali dostať odmenu za svoju prácu. Hospodin sa snaží nasmerovať naše myšlienky iným smerom, pretože všetko vidí úplne inak ako človek. Posudzuje človeka nie podľa jeho činov, ale zvažuje úprimnosť jeho srdca a silu jeho viery.

Všetci, ktorí do služby Bohu prinášajú úprimnú obetavosť a sebazaprenie, budú na konci veku medzi prvými. Robotníci, ktorí boli najatí ako prví, predstavujú tých, ktorí sú naplnení duchom závidosti a sebeckta, ktorí si za svoju službu nárokujú viac predností pred svojimi bratmi. Hospodár odpovedal jednému z tých, ktorí pochybovali o jeho práve dať niekomu viac ako im: „*Priateľu, nekrivdím ti. Nezjednal si sa so mnou za denár?*" Splnil som všetky podmienky našej dohody.

V určitom zmysle môžeme očakávať odmenu alebo povzbudenie. Ale ak si ceníme zasľúbené požehnanie, budeme úplne dôverovať Ježišovi Kristovi a veriť, že s nami bude jednať spravodlivo a odmení nás podľa našej práce. Boží dar je večný život, ale Ježiš by nechcel, aby sme žili len v očakávaní odmeny. Ježiš chce, aby sme konali Jeho vôľu, pretože Jeho vôľa je najlepšia a nečakali zato odmenu.

Najväčšiu odmenu dostanú tí, ktorí k svojej aktívnosti a horlivosti pridali milosrdenstvo a úctu k chudobným, sirotám, utláčaným a nešťastným. Ale tí, ktorí prechádzajú mimo svojich blížnych a myslia si, že sú príliš zaneprázdnení a pohltení "veľkými vecami", zrazu v posledný deň zistia, že sú príliš bezvýznamní.

Ľudia konajú podľa vnútorného stavu svojho srdca. Sú medzi nami bratia a sestry, ktorí majú pokorného a krotkého ducha, Kristovho ducha. Konajú veľa malých dobrých skutkov, pomáhajú druhým, málo si vážia všetko, čo robia a v posledný deň budú veľmi prekvapení, že Kristus si všimol každé dobré slovo, ktoré povedali zlomeným srdciam a každý malý dar, ktorý dali chudobným (za cenu toho, že si niečo odopreli). Hospodin hodnotí stav ducha a podľa toho dáva odmenu. Služba s čistým, pokorným, detským duchom lásky je v Jeho očiach veľmi cenná."